

TANUMS
KOMMUN

Tanums kommuns Klimat- och miljöstrategi

2020-2024

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Strategins omfattning	3
Övergripande mål	3
Målsättning.....	3
Delmål och åtgärder	4
Transporter	4
Livsmedel	4
Energi	5
Avfall, återvinning och konsumtion.....	6
Vatten och avlopp.....	7
Byggnation och anläggningar.....	8
Havsmiljö	8
Besöksnäring	9
Upphandling/inköp.....	9
Finans- och skuldförvaltning.....	10
Utbildning och kommunikation	10
Målsättning.....	10
Agenda 2030	11
Organisation	11
Uppföljning	11

Bakgrund

Klimatet och miljön är några av vår tids viktigaste frågor. Världens ledare har vid klimatmötet COP21 (Conference of parties 21:st) i Paris enats om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal. Det innebär att världens länder har en gemensam plan för att minska utsläppen av växthusgaser och att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader.

Klimatfrågan är en global angelägenhet. Det finns många mål på internationell, nationell och regional nivå som styr klimatarbetet. Tanums kommun förhåller sig till de målen och har en ambition att ligga i framkant med vårt klimat- och miljöarbete.

Tanums kommun är en stor organisation med omfattande verksamhet inom många olika områden. Kommunen omsätter mer än en miljard kronor och har cirka 1 300 anställda.

Påverkan på klimat och miljö från den verksamhet som Tanums kommun och de kommunala bolagen bedriver är stor. De mål och åtgärder som anges i strategin ska vara av sådan art att Tanums kommun har en stor påverkbarhet över dessa.

Strategins omfattning

Strategin omfattar kommunkoncernen Tanums kommun, det vill säga organisationen Tanums kommun samt de helägda bolagen Tanums Bostäder AB och Tanums Hamnar AB.

Övergripande mål

Tanums kommuns klimat- och miljöstrategi tar sin utgångspunkt i att antagna åtgärder ska minska klimat- och miljöpåverkan från organisationen Tanums kommun och de helägda bolagen Tanums Bostäder AB och Tanums Hamnar AB.

Målsättning

Det övergripande mätbara målet för Tanums kommun är att kommunens utsläpp av växthusgaser ska minska med 20 procent räknat från 2019 till 2024.

Delmål och åtgärder

Identifierade områden för åtgärder och mätbara delmål berör transporter, livsmedel, energi, avfall och återvinning och konsumtion, vatten och avlopp, byggnation och anläggningar, havsmiljö, besöksnäring, uppköp och inköp, finans och skuldförvaltning, utbildning och kommunikation, samt inom Agenda 2030 identifierade fokusområden.

Transporter

Kommunen förfogar över cirka 125 bilar som används inom olika delar av den kommunala verksamheten, främst inom hemtjänsten. Utsläpp från de fordon som kommunkoncernen äger och leasar kan minskas genom bränsle- och fordonsbyte. Antalet körda mil vid olika tjänsteresor med bil uppgår till cirka 225 000 mil. Transporter av varor och tjänster till den kommunala verksamheten orsakar varje år en betydande miljöpåverkan.

Målsättning

- Utsläppen från kommunens transporter ska minska med 50 procent under perioden.
- Andelen fossilfria bilar och andra fordon ska öka och vara minst 50 procent av fordonsparken år 2024.
- Ökad användning av digitala hjälpmedel ska leda till att resandet minskar under perioden 2019–2024.

Åtgärder

- En resepolicy tas fram som premierar hållbara resor.
- Ett system för klimatväxling av kommunens tjänsteresor för att premiera hållbara resval och uppmuntra klimatåtgärder införs.
- Vid upphandlingar ställa krav på klimatsmarta transporter.
- Skapa infrastruktur för laddning av elfordon för anställd personal och allmänhet på kommunala fastigheter.
- Fortsatt utbyggnad av gång- och cykelleder.
- Arbeta för en utveckling av Bohusbanan och övrig kollektivtrafik

Livsmedel

Produktion och konsumtion av livsmedel står för en betydande del av människans miljö- och klimatpåverkan. Kommuner har som stor inköpare och konsument av livsmedel en nyckelroll för att nå en hållbar livsmedelsproduktion. Tanums kommun köper årligen livsmedel för cirka 14 mkr. 45 procent av de livsmedel som konsumeras i de kommunala köken är idag ekologiska. Pilotprojekt pågår med att öka inköpen från lokala producenter. En ökad

konsumtion av närproducerade (inom Tanums kommun) och /eller ekologiska livsmedel inom kommunens verksamheter ger korta transporter, främjar ett starkt lokalt jordbruk.

Målsättning

- Andelen närproducerade livsmedel som används i de kommunala köken ska uppgå till minst tio procent år 2024. 1) 2)
- Andelen ekologiska livsmedel som används i de kommunala köken ska uppgå till minst 60 procent år 2024. 2)
- Matsvinnet i de kommunala köken ska uppgå till maximalt tio procent till år 2024.

Åtgärder

- Mat som serveras i de kommunala köken ska i möjligaste mån vara säsongsbaserad och i ökad utsträckning vegetarisk.
- Vid upphandling prioriteras ekologiska och/eller lokalt producerade livsmedel.
- Införa system för minskning av matavfallet.
- Arbeta för att värna produktiv åkermark

Energi

Tanums kommuns totala elförbrukning uppgår år 2019 till cirka 12 800 MWh. I princip samtliga kommunala fastigheter har uppvärmning genom fjärrvärme eller genom bergvärmeanläggningar. Oljeförbrukningen för uppvärmning uppgår till cirka 220 kubikmeter per år. Tanums kommun äger ett vindkraftverk, tillsammans med Tanums Bostäder AB och Rambo AB, som producerar el motsvarande cirka 40 procent av kommunens totala elförbrukning och hela Tanums Bostäders elförbrukning.

Målsättning

- 50 procent av kommunen energianvändning ska år 2024 vara lokalt producerad.
- Energianvändningen för el och uppvärmning ska minska med 10 procent (räknat per kvadratmeter lokalyta)
- 99 procent av den energi som används för verksamhetsel och uppvärmning ska vara fossilfri.
- All el som används i den kommunala verksamheten ska vara fossilfritt producerad.

1) Med närproducerade livsmedel avses livsmedel producerat i Norra Bohuslän

- 2) Andelen närproducerade och andelen ekologiska livsmedel mäts beloppsmässigt som andel av de totala inköpen

Åtgärder

- Vid upphandling av el för kommunen ska el från förnybara energikällor vara ett skalkrav.
- Ett energiprojekt ska startas som syftar till att minska kommunens energianvändning.
- Vid ny- och ombyggnation av byggnader ska byggnaderna kompletteras med solceller/solpaneler där det är lämpligt.
- Maskiner, belysning och utrustning införskaffas och används så att så lite energi som möjligt förbrukas.
- Etablering av en lokal solcellspark ska utredas.

Avfall, återvinning och konsumtion

Kommunens verksamheter ger upphov till mycket avfall som ska energiutvinnas eller materialåtervinnas på ett bra sätt. Det kommunalt samägda återvinningsföretaget Rambo AB hanterade 2018 cirka 82 500 ton avfall varav 99 procent återvinns eller energiutvinns. Tanums kommun arbetar med återbruk vid avfallsanläggningen Tyft och genom arbetsmarknadsenheten. I de flesta av kommunens samhällen finns återvinningsstationer för förpackningsmaterial.

Målsättning

- Genom införande av nytt insamlingssystem för hushållsavfall ska andelen avfall som återvinns eller återbrukas öka till 30 procent.
- Andelen fossilbaserad plast som används i den kommunala verksamheten ska minska med 40 procent till år 2024.
- Användandet av engångsartiklar (utanför vården) ska minska med 50 procent. Minst 50 procent av de engångsartiklar som används i verksamheten ska vara fossilfria och nedbrytningbara.

Åtgärder

- Fastighetsnära insamling av hushållsavfall ska erbjudas villahushåll i Tanum.

- Samtliga Tanums bostäders fastigheter ska införa fastighetsnära sortering av samtliga förpackningsmaterial.
- Renhållningstaxan ska utformas så att återvinning stimuleras.
- Vid upphandling och inköp premiera kvalitet för att öka produkters livslängd och på så sätt minska den totala konsumtionen. Avfallstrappan ska genomsyra resursanvändningen, där avfallsminimering föregår återbruk och återvinning och där energiutvinning används där inget annat är möjligt.
- Satsning på återbruk, källsortering för återvinning och cirkulära flöden i olika former.

Vatten och avlopp

Kommunen ska leverera dricksvatten i tillräcklig mängd och av god kvalitet. Kommunen säljer årligen mer än 700 000 kubikmeter vatten. Ett nytt vattenverk i Tanumshede kommer att fördubbla kapaciteten, Kommunen har tio reningsverk som renar avlopp från hushåll och verksamheter innan det släpps ut i hav och vattendrag.

Målsättning

- Kommunen ska tillgodose behovet av vatten- och avloppstjänster på ett sätt som bidrar till en hållbar samhällsutveckling.
- Avfallet/slammet från kommunens reningsverk ska inte spridas på åkermark eller i naturen, på grund av slammets innehåll av giftiga och oönskade ämnen.

Åtgärder

- Nuvarande och kommande kommunala vattentäkter skall säkras genom vattenskyddsområden och tillstånd så att tillgången på rent vatten tryggas för framtiden.
- Kommunen tar prover på dricksvattnet för att garantera att det klarar Livsmedelsverkets gränsvärden.
- Spillvatten och dagvatten omhändertas på ett godtagbart sätt med hänsyn till människors hälsa och miljö.
- För att ta till vara värdefulla näringsämnen, ska kommunens hantering ske, så att i första hand fosfor i ren form kan utvinnas ur slammet. Ett förslag för att genomföra detta presenterades i den utredning som genomfördes av RAMBO i samarbete med ägarkommunerna, angående framtida hantering av reningsverksslam. Möjligheten till samarbete med närliggande kommuner bör undersökas.

Byggnation och anläggningar

Kommunens äger och förvaltar mer än 80 000 kvadratmeter byggnadsyta. Utöver byggnader äger och förvaltar kommunen till exempel vatten- och avloppsanläggningar och idrotts- och fritidsanläggningar. De närmaste åren kommer kommunen att underhålla, renovera, bygga om samt bygga nya byggnader och anläggningar för att tillgodose behovet av kommunala tjänster. Klimat- och miljöpåverkan är stor vid förvaltning och byggnation.

Målsättning

- Vid byggnation och underhåll ska material och metoder användas som är resurssnåla och ekologiskt hållbara.
- Av nybyggnation under perioden 2020-24 ska minst ett projekt i kommunen och ett projekt i Tanums Bostäder AB vara trähus eller byggnader av andra ekologiskt hållbara material.
-

Åtgärder

- Framtagande av underhålls- och lokalförsörjningsplaner som beaktar klimat- och miljöfrågor.
- Vid all byggnation ställa relevanta klimat- och miljökrav.
- Byggnation av trähus ska alltid övervägas vid upphandlingar

Havsmiljö

Den nationella maritima strategin är en strategi för en livskraftig, innovativ och hållbar maritim sektor som kan bidra till ökad sysselsättning, minskad miljöbelastning och en attraktiv livsmiljö. Havet och havsmiljön har alltid haft en stor betydelse för de människor som bott och verkat i Tanum. Rena hav och stränder, livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd och hållbara ekosystem är kvaliteter som skapar attraktion och ger förutsättningar för framtida näringar till havs.

Målsättning

- Havsmiljöerna i Tanum ska ha en god miljöstatus.
- Tanums kommun ska värna det lokala fiskets möjligheter och förutsättningar.

Åtgärder

- Projekt för att ta hand om övergivna fiskeredskap.
- Strandstädning.
- Arbeta för regellättnader för havsbruk.
- I kommunens lokala ordningsföreskrifter finns förbud mot fyrverkeri och raketer, ballongsläpp samt spridning av konfetti.

Besöksnäring

Besöksnäringen har en central roll för Tanums kommuns utveckling och ett av kommunens uttalade mål är att öka sin attraktivitet som besöksmål året runt. Besöksnäringen i Tanum omsätter 900 mkr och sysselsätter cirka 500 personer på årsbasis. Tanums kommun har antagit en besöksnäringstrategi.

Målsättning

- Tillväxt inom besöksnäringen ska ske på ett ansvarsfullt och hållbart sätt, där kommunen värnar om natur och kultur.

Åtgärd

- Tanums kommun ska tillsammans med Tanums Turist och företag inom besöksnäringen arbeta för en hållbar besöksnäring.

Upphandling/inköp

Tanums kommun köper årligen varor och tjänster för mer 500 mkr och har därigenom stora möjligheter att påverka klimat och miljö på ett positivt sätt.

Upphandling och inköp sker utifrån den av kommunfullmäktige fastställda upphandlingspolicyn.

Målsättning

- Öka klimat- och miljökrav vid kommunala upphandlingar.

Åtgärder

- Göra en översyn av upphandlingspolicyn.
- Vid all upphandling och inköp ska relevanta miljökrav ställas.

- Vid upphandling ska produkter som inte innehåller palmolja väljas i första hand, saknas alternativ till palmolja ska det ställas krav på att oljan är 100 procent ekologisk.

Finans- och skuldförvaltning

Tanums kommun har för närvarande lån på cirka 500 mkr, varav cirka 75 mkr är så kallade gröna lån. Låneskulden kommer att öka kommande år till följd av stora investeringsbehov. Kommuninvest, Nordiska investeringsbanken med flera erbjuder idag gröna lån till konkurrenskraftiga villkor. Kommuninvest kommer även att kunna erbjuda ”sociala lån” för exempelvis boende- och trygghetsprojekt.

Kommunen har idag inga placeringar i aktier, obligationer etc.

Målsättning

- Minst 75 procent av kommunkoncernens låneskuld ska 2024 utgöras av gröna lån eller sociala lån.

Åtgärder

- Vid upphandling av lån ska gröna lån eller sociala lån efterfrågas där så är möjligt

Utbildning och kommunikation

Klimatoro och omställning till ett hållbart samhälle rankas högt av barn och unga när de listar vår tids största utmaningar – hur ska deras värld se ut i framtiden. Kommunen ska i undervisningen och i andra sammanhang fånga upp barnens synpunkter och idéer på hur kommunen kan utvecklas. Ett av skolans viktigaste uppdrag är att ge elever redskap att själva kunna leva och arbeta på ett hållbart sätt. Det finns en mängd olika metoder som hjälper lärare att lyfta hållbar utveckling i deras ämne.

Kommunen ska kommunicera miljö och klimatfrågor i de kanaler där kommunen verkar till exempel kommundidning, på hemsida och via sociala kanaler.

Målsättning

- Klimat- och miljöfrågor ska vara ett naturligt inslag i undervisningen.
- Kommunens anställda ska ha god kunskap i klimat- och miljöfrågor.

Åtgärder

- Klimat- och miljöfrågor i undervisningen

- Göra kommunens miljöarbete mer synligt och driva det i dialog med kommuninvånarna.
- Genom utbildningsinsatser öka de kommunanställdas kunskaper kring klimat- och miljöfrågor.

Agenda 2030

FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, samlat kallat Agenda 2030. Agenda 2030 syftar till att uppnå en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar värld till år 2030. Sveriges kommuner och regioner har en viktig roll i arbetet för att nå målen.

I kommunens agenda 2030-arbete prioriteras följande områden:

Mål 6	Rent vatten och sanitet
Mål 7	Hållbar energi för alla
Mål 11	Hållbara städer och samhällen
Mål 12	Hållbar konsumtion och produktion
Mål 13	Bekämpa klimatförändringarna
Mål 14	Hav och marina resurser
Mål 15	Ekosystem och biologisk mångfald

Organisation

Ansvar för Tanums kommuns strategiska klimat- och miljöarbete åvilar kommunstyrelsen. En tjänst som miljöstrateg med placering på ekonomi- och utvecklingskontoret ansvarar för samordning av arbetet. Respektive nämnd och bolag ansvarar för genomförande av de åtgärder som anges i klimat- och miljöstrategin. Åtgärderna ska ske i den ordinarie verksamheten och budgeten.

Uppföljning

Miljö- och klimatstrategin följs upp löpande i samband med delårs- och årsbokslut.

I nämndernas budgetförslag ska redovisas de åtgärder nämnderna ska vidta för att uppnå målen i miljö- och klimatstrategin.